VIIKONVAIHDE

VIIKON ÄLÄHDYS

Elämä ei anna pysähtyä. Jos et liiku itse, joku kiskoo sinut liikkeelle.

PÄHKINÄ

SUDOKU

Taso: Vaikea

		9						
	2		7		5	3		
7	6							
9				6	1			5
8						1	9	
			5					2
							4	
1	5				4		2	
		8	1		7			

Sudoku-tehtävän 479 ratkaisu. Tehtävä numero 480.

9	7	5	4	1	6	3	2	8
6	1	2	8	3	7	5	9	4
3	4	8	9	2	5	6	7	1
7	6	4	1	9	3	2	8	5
2	3	1	6	5	8	9	4	7
8	5	9	2	7	4	1	6	3
1	8	3	7	6	2	4	5	9
4	9	6	5	8	1	7	3	2
5	2	7	3	4	9	8	1	6

Täytä ristikko siten, että jokaisella pysty- ja vaakarivillä (ja paksuilla viivoilla rajatuissa 3 x 3 laatikoissa) on jokainen luku yhdestä yhdeksään. Kerran ja vain kerran! Apua Sudokun ratkaisuun osoitteessa: www.sudoku.org.uk

EDELLISEN RISTIKON RATKAISU

																				P	O	L	L	E
K	O	K	O	O	M	U	S		O	T	S	O		L	O	T	T	O		E	S	I	I	N
A	T	O	M	I		D	U	U	R	I		L	I	I	R	A		S	O	R	A	N	E	N
T	I	L	A	V	U	U	S		A	L	L	I		N	I	S	K	A		U	T	A	R	E
O	S	A	T	A		T	A	K	A	A		O	P	T	I	O		K	E	S	Y		I	
							N	Ä	T	T	I		A	U	T	T	A	A		S	Ö	K	Ö	T
								T		A	M	O	R				M			U		A		E
							K	E	S	K	U	S	T	A	L	L	E		V	O	I	T	T	O
							A	V	U	S	T	A	A		I		T	O	I	M	I	T	U	S
							T	Ä	T	I		K		T	H	A	I		L	A	V	O	T	
							A		A	T	S	A	L	E	A		S		I	L	O	T	O	N
R	A	K	E	N	T	A	J	A	T		A	S	U	T			T	U	T	A		U		A
I	S	O	T		A	R	A	S	T	A	A		K	R	E	P	I	T		I	S	O	T	A
D	E	M	A	R	I	T		K	U	U	T		S	A	D	E		R	A	S	I	L	A	T
A	M	I	N		M	O	N	O		K	O	R	U		E	S	S	I		E	D	I	T	A
T	A	T	A	M	I	T		T	Ä	I	T		S	I	N	Ä		O	K	T	E	T	I	T

Yllätysten päivä Niskavuoren syntysijoilla

Hella Wuolijoen Niskavuori-näytelmien henkilöillä on esikuvansa hämäläisessä Wuolijoen kartanossa, kertoo tuore tietokirja Niskavuoren henki.

Wuolijoen kartanossa koettiin jymy-yllätys tavallisena huhtikuun päivänä, kun tieto Niskavuoren naiset -näytelmän ensi-illasta kiiri Helsingistä Sydän-Hämeeseen. Kartanon väki huomasi elävänsä näytelmän syntysijoilla.

Mikä shokki, tietokirjailija **Erkki Wuolijoki** tiivistää suvun silloisia tunnelmia teoksessaan Niskavuoren henki.

Ensi vuonna tulee kuluneeksi 80 vuotta maineikkaan Niskavuoren naiset -näytelmän ensi-illasta.

Yksityisarkistoja tutkinut Wuolijoki yllättyi itsekin, kuinka monelle näytelmän henkilölle ja paikan nimelle löytyi aitoja esikuvia.

Näytelmän vanha emäntä Loviisa on yksi niistä vahvoista naisista, joiden kuvaajana Hella Wuolijoki tuli kuuluisaksi. Loviisa muistuttaa paljonkin Serafina Wuolijokea, joka johti taloa tarvittaessa tahtonaisen ottein. Isäntä Juho Robert Wuolijoki kun edusti valtiopäivämiehenä Helsingissä kokoontuvaa talonpoikaissäätyä.

Niskavuoren pehtooriksi ilmestyvä mies on näytelmässä isännän avioton poika. Todellisuudessa myös Juho Robertilla oli meijerskan kanssa avioton poika, joka sittemmin työskenteli Wäinö Wuolijoen palveluksessa Hyvinkäällä.

Kirjan lukija löytää muitakin yhtymäkohtia näytelmäsarjan rooleihin.

Suvun vahvoihin naisiin kuuluu esimerkiksi Hanna Wuolijoki, josta Niskavuoren Heta on saanut vaikutteita.

Politiikan pauloissa

Juhon ja Serafinan pojat Wäinö Wuolijoki ja Sulo Wuolijoki olivat 1907 aloittaneen eduskunnan ensimmäisiä sosiaalidemokraatteja.

Niskavuoren naiset -näytelmän ensi-illan aikaan Wäinö, tilan silloinen isäntä, toimi Suomen lähettiläänä Oslossa. Tieto näytelmästä otettiin Oslossa vastaan kauhistunein tuntein, olihan isäntä jo asemansa puolesta kylän silmätikku.

Sulo oli eronnut Hellasta ja kirjoitteli jo muistelmiaan. Suloa näytelmän suosio pikemminkin huvitti kuin ärsytti.

Salamyhkäisellä Hellalla oli syynsä vaieta myös Helsingissä. Hän kirjoitti näytelmän salanimellä Juhani Tervapää, sillä hänet oli vaarallisen vasemmistolaisena leimattu epätoivotuksi henkilöksi.

Niskavuori-näytelmistä tuttu puhelinkeskus on nykyään nähtävillä Hauhon museossa.

Kirjailija Erkki Wuolijokea hiukan huvittaa Hellan taipumus vähätellä miehiä vahvojen naisten kustannuksella.

”Eivät ne miehet niin mitättömiä olleet kuin Hella ajatteli. Juho Robert oli rakentamassa Säätytaloa ja Wäinö Eduskuntataloa.”

Sulo Wuolijoki puolestaan toimi aktiivisesti torpparien vapauttamisen puolesta. ”Sehän oli yhteiskunnallisesti äärimmäisen tärkeä uudistus”, Erkki Wuolijoki toteaa.

Suomen kielen vaalijoita

Kirjan keskeistä antia on aikakauden kulttuurin kuvaus Sydän-Hämeen talonpoikaisessa maailmassa. Se alkaa 1800-luvun alun suomeksi runoilleesta Jaakko Juteinista ja päättyy Hauhon suosittuun Niskavuori-näyttämöön.

Kirjoittaja havaitsi, että runomitta oli ennen vanhaan suomalaisille luonteva tapa ilmaista itseään.

”Olin ajatellut, että runous on jotain sellaista, jota opitaan kirjoista. Ei se ole niin vaan päinvastoin.”

Suomen kielen puolesta taisteltiin määrätietoisesti. Helsingin virkamiehet puhuivat vielä itsepintaisesti ruotsia, kun Hämeenlinnan ympäristössä suomen kieli oli ykköskieli.

Hella näkijänä

Myös Wuolijoen perheessä harrastettiin vanhaa runoutta ja esitettiin näytelmiä väentuvassa jo 1800-luvun puolella.

”Hella ei tullut tyhjän päälle vaan valmiiksi kirjallisesti virittyneeseen ympäristöön. Tätä en ollut tullut aiemmin ajatelleeksi”, Erkki Wuolijoki toteaa.

Mitä Hella näki, mistä hän kenties yllättyi?

”Hän oli yllättynyt siitä itsensä toteuttamisen tarpeesta, joka suomalaisilla oli. Se ei ollut tavallista Baltiassa, josta hän oli Suomeen muuttanut.”

”Hella näki jopa tyhmyyteen asti menevää härkäpäisyyttä, aitoutta, rehellisyyttä ja luonnon rakkautta.”

Erkki Wuolijoki korostaa Hella Wuolijoen näytelmien merkitystä kansalliselle kulttuurille.

”Voimme olla Hellalle kiitollisia kulttuurimme kiteyttämisestä meidän kaikkien sydämiämme koskettavaksi.”

TARJA HALLA

Erkki Wuolijoki: Niskavuoren henki. Viljapelloilta valkokankaalle. 321 sivua. Karisto.

NISKAVUOREN HENKI -KIRJAN KUVITUSTA

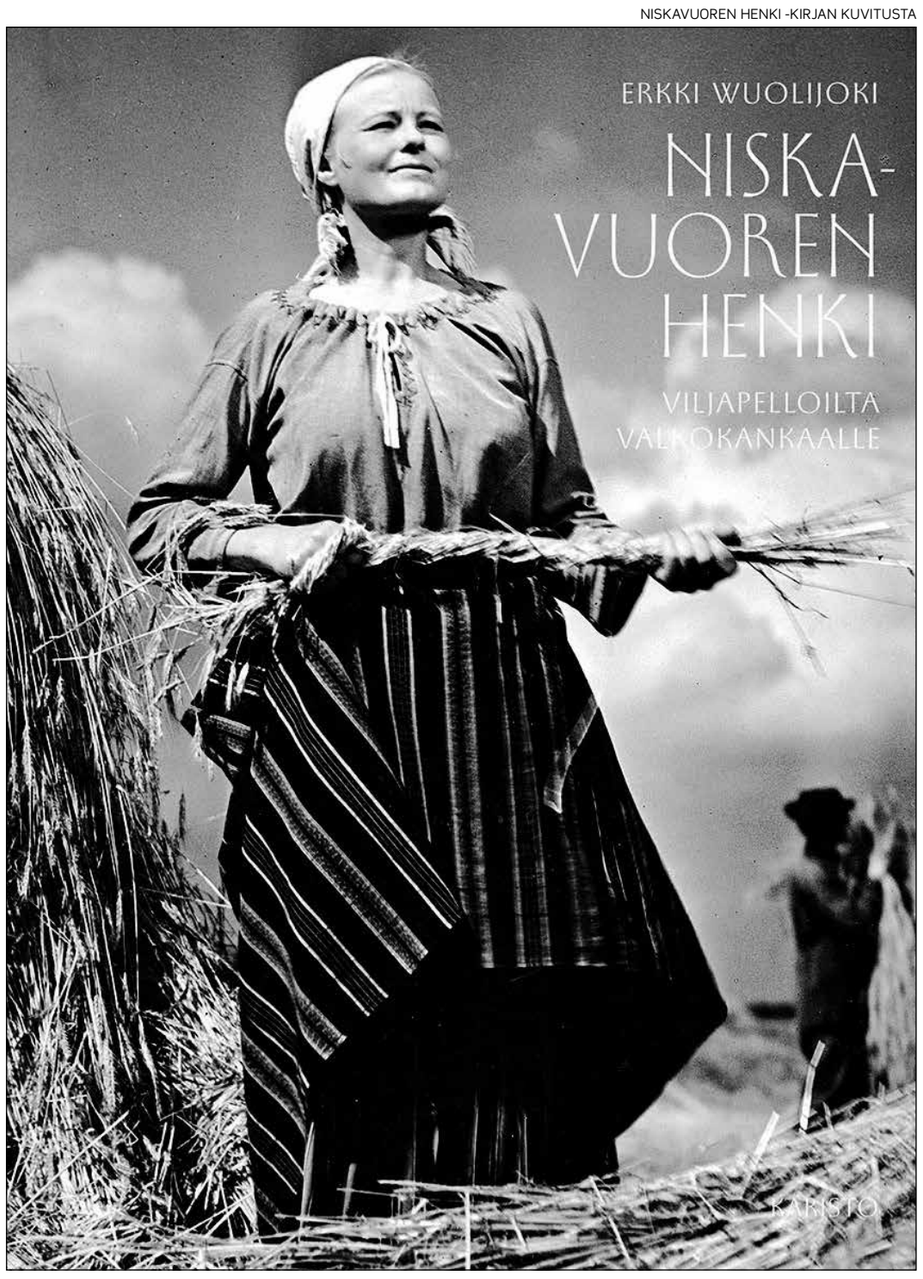

Näyttelijä Emma Väänänen oli pääroolissa Valentin Vaalan elokuvassa Loviisa – Niskavuoren nuori emäntä. Elokuva on vuodelta 1946.

Wuolijoen Yläpytingin vasemmalla puolella on väen puoli, oikealla lasiveranta.

Tietokirjailija Erkki Wuolijoki asuu Wuolijoen jaetun tilan päärakennuksessa.

Entäs nyt, Wuolijoki?

Sata vuotta sitten lehmät lypsettiin Wuolijoen sukutilalla kolme kertaa päivässä. Nyt suuri harmaakivinavetta seisoo tyhjillään ja pellot on vuokrattu.

Suvun jäsenet eivät suinkaan ole hylänneet maitaan, vaikka leipä tienataan lehmien sijaan akateemisissa ammateissa.

”Metsästä kuuluu iloista kiljuntaa, kun pienet lapset leikkivät kummitusleikkejä”, jaetun tilan päärakennuksessa asuva filosofian tohtori **Erkki Wuolijoki**, *67*, kertoo. Hän teki uransa biolääketieteen palveluksessa ja työskenteli viimeksi Tampereen yliopistollisen sairaalan tiedekeskuksen kehitysjohtajana.

Vanhaan sukutilaan kuuluu yli 40 rakennusta.

”Kunnossapito on jatkuva elämäntapamme. Kaikki täällä maalaavat nurkkia. On uskomatonta, kuinka suurella huolella kolmekymppiset nuoret osaavat arvostaa suomalaisuutta.”

Wuolijoki aloitti suvun historian muistelun isovanhemmistaan Sylvi ja Wäinö Wuolijoesta. Teos Silinteri ja silkkihuivi ilmestyi toissa vuonna.

Pari viikkoa sitten julkistettiin Niskavuoren henki ja seuraava suomalaisuutta käsittelevä kirja on suunnitteilla.

Niskavuori-näytelmien kirjoittaja Hella Wuolijoki on kiinnostanut viime vuosina suvun muitakin jäseniä.

Ministeri **Erkki Tuomioja** arvioi isoäitinsä ja tämän Salme-sisaren vallankumouksellista toimintaa Tieto-Finlandialla palkitussa teoksessa Häivähdys punaista.

Elokuvan Hella W puolestaan ohjasi **Juha Wuolijoki**, Erkki Wuolijoen veljenpoika.

Suvun maat sijaitsevat Hämeenlinnan Hauholla. Sinne johtava maantie nimettiin pari vuosikymmentä sitten Niskavuorentieksi.

TARJA HALLA

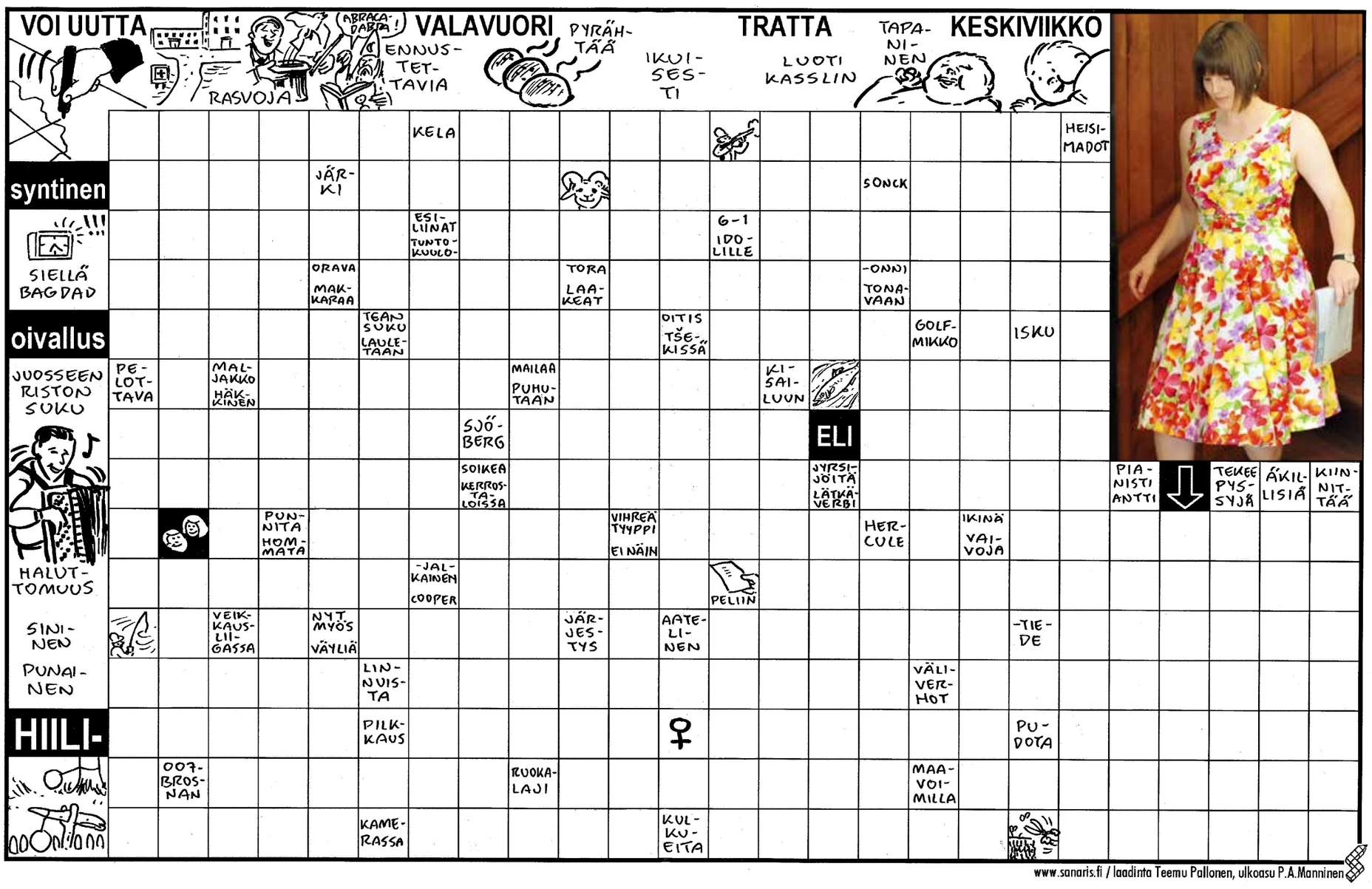

www.sanaris.fi / laadinta Teemu Pallonen, ulkoasu P.A.Manninen